تطبیق نصف النهار ربع مسکون بر روایت «طالع الدنیا السرطان»

(37:35)

سؤالی که من دارم این است: روی آن فکر کنید؛ آیا ما در ادله اثباتیه چیزی داریم که به نصف النهار معیّن اشعار داشته باشد؟ چیزی در ذهن شما هست؟

شاگرد: روایت فضل.

استاد: بله. حضرت فرمودند: «قد علمت يا فضل أنّ طالع الدنيا السرطان »[1]؛ طالع الدنیا یعنی حضرت لحظهای را در نظر میگیرند که سرطان روی وقت طلوعش است. روی افق شرق است. ولذا بعد حضرت ترسیم کردند فرمودند: حالا که سرطان روی افق طلوع میکند، پس شمس کجا است؟ «فی شرفه». شرفش کجا بود؟ نوزده حمل بود. فرمودند: پس خورشید در وسط آسمان است. در نصف النهار. سؤال من این است: سرطان در یک لحظه طلوع میکند، اما در افق کجا؟ کره زمین گرد است و هر لحظهای هر کجا طالع خودش را دارد. همان لحظهای که سرطان برای یک نصف النهاری طالع است، برای بلاد دیگر در آن لحظه، طالع های دیگری هست. پس به روشنی معلوم میشود که این حدیث میخواهد بگوید «الدنیا» که من میگویم منظورم یک نصف النهار است. در آن لحظه، خورشید وسط سماء است. و الّا اگر در آن لحظه به جاهای دیگر زمین بروید، خورشید وسط سماء نیست. این دلیل واضح بر این است که آن اناچاری ای که همه به آن رسیده بودند، حضرت در اول خلقت سراغش میروند. میگویند من لحظهای را میگویم که خورشید در وسط آسمان است. کجای کره زمین است که خورشید در وسط آسمان است؟ باید یک نصف النهاری باشد که این در آن وسط باشد. آن نصف النهار کجا است؟

شاگرد: کعبه است.

استاد: در این حدیث، حضرت نفرمودند کجا است.

شاگرد: «والارض بعد ذلک دحاها».

استاد: میدانم، میخواهم جلو بروم. من نمیدانم در آن زمان، قضیه نیم روز، قبة الارض بوده ای نه. نصف النهار در اصطلاح قدیم همان نیم روز بوده است. نیم روز یعنی وسط کل معموره که ظهر معموره بوده است. اگر در ذهنش این بوده، حضرت مماشاتاً طبق ضوابط هیئت قدیم دارند جلو میروند؛ همراه فضل جلو میروند و میگویند در سیستان خورشید در وسط آسمان است. خب معلوم است، وقتی در سیستان خورشید در وسط آسمان بوده، در مدینه و کعبه معظمه ساعت حدود یازده صبح بوده است. یک ساعت تفاوت دارند. یعنی خورشید در آن جا حدوداً در وسط بوده است؛ مماشات.

چون در مقصود حضرت تفاوتی نمی کرده است. مقصود حضرت چه بود؟ می‌خواستند بفرمایند روز قبل از شب است. چه فرقی می‌کند چه برای سیستان وسط سماء باشدکه روز قبل از شب است، چه ساعت یازده مکه باشد که باز روز قبل از شب است. چون در مقصودشان تفاوتی نمی کرد امام علیه‌السلام مماشات طبق ضابطه هیئت آن زمان همین سیستان و نیم روز را به‌عنوان نصف النهار قرار دادند. علی ای حال ما یک نصف النهار خاص و معین و شخصی نیاز داریم.

---

[1] بحار الأنوار - ط مؤسسةالوفاء نویسنده : العلامة المجلسي جلد : ۵۷ صفحه : ۲۲۷

بازبینی #1
ایجاد شده 27 ژانویه 2026 15:31:08 توسط ... .
به روزرسانی شده 27 ژانویه 2026 15:32:41 توسط ... .